

ÇALIŞANLARIN ORTAK SESİ DEMOKRASİ PLATFORMU

Yıldırım KOÇ (*)

Giriş

Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu 16 Ekim 1993 günü DİSK Genel Merkezinde, 23 Ekim 1993 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezinde ve 10 Kasım 1993 günü HAK-İŞ Genel Merkezinde yapılan toplantılarla oluştu. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, HAK-İŞ Genel Başkanı Necati Çelik ve DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu'nun 28 Kasım 1993 gecesi birlikte yemek yemelerinin ardından, 29 Kasım 1993 günü kamuoyuna yapılan ortak açıklamada, Platformun ana ilkeleri belirlendi ve duyuruldu (Koç, 1997: 47-53). Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu şu örgütlerden oluşuyordu: TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu, TMMOB, TTB, TÜRMOB, T.Dişhekimleri Birliği, T.Veteriner Hekimleri Birliği, Eğitim-İş, Genel Sağlık-İş, İnsan Hakları Derneği, Halkevleri, Öğretim Üyeleri Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği, Çağdaş Gazeteciler Derneği, T.Ziraatçılar Derneği, İktisat Fakültesi Mezunları Derneği, Araştırma Görevlileri Derneği. Bu örgütlerin biraraya gelmelerinin açıklanan ana amacı, özelleştirmeye, taşeronlaşmayla ve işten çıkarmalarla mücadele et-

(*) TÜRK-İŞ Genel Başkan danışmanı. Yazar, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu Sekreteryasında TÜRK-İŞ temsilcisi olarak çalışmıştır. Yazıda aktarılan tüm metinler, ilgili belgelerin asıllarından alınmıştır. Bu konuda başka çalışma yayımlanmamış olması nedeniyle, belgeler aynen aktarılmıştır. Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi'nde "Demokrasi Platformu" maddesinde yer alan bilgilerde önemli yanlışlıklar bulunmaktadır.

mekti. Ancak bu ilişki, Türkiye'nin o dönemde gündemindeki önemli iki sorun olan laiklik ve Kürt milliyetçiliği konusunda kamuoyuna yansıtılmayan bir iç mücadele yaşadı. Özelleştirme konusundaki bazı anlayış farklılıkları, bu koşullarda öne çıktı. Bazı kuruluşların alınan eylem kararlarına kitlesel bir biçimde katılmamaları ve buna karşın sürekli eylem önerisi getirmeleri ve eleştiri yapmaları gerginlik yarattı. Bu süreç, bir kuruluşun açıkça tavır koyarak ilişkilerin dışına çıkmasına, bazı diğer kuruluşların da kendilerini toplandırlardan ve eylemlerden çekmesine yol açtı. Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, farklı anlayışlarda olan örgütlerin birlikte davranma geleneğinin geliştirilmesine önemli katkılarda bulunarak, 1995 yılı sonlarında yavaş yavaş ve kendiliğinden yokoldu.

Ortak Görüşlerin Biçimlendirilmesi ve Eylemler

Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütlerin genel başkanları 17 Aralık 1993 günü, PTT'nin T'sinin özelleştirilmesinin iptali için Prof.Dr.Mümtaz Sosyal tarafından açılan davaya müdahil olarak katılmak istemiyle İdare Mahkemesine başvurdu. 4 Ocak 1994 günü kamu çalışanları ve sendikal hakları konusunda birlikte düzenlenen bir panelde, örgüt başkanları konuşma yaptı. Demokrasi Platformu'nun 14 Ocak 1994 günü yayımladığı bildiride, 13 Ocak günü kamu çalışanlarının eylemlerinde polisin tavrı kınandı.

Platform tarafından 16 Ocak günü hazırlanan ortak bir bildiri, 17 Ocak 1994 günü örgüt genel başkanları tarafından halka dağıtıldı. Kuruluşlar, kendi başlıklarıyla yayımladıkları ortak bildiriye işyerlerinde de dağıttılar. Ayrıca, "grevsiz, toplu sözleşmesiz sendika; sendikasız demokrasi olmaz" ve "Ülkemizin bağımsızlığı, halkımızın mutluluğu için özelleştirmeye hayır! Özelleştirme; sendikasızlaştırma, işsizlik ve pahalılıktır" yazılı ve altında tüm örgütlerin isimlerinin yer aldığı iki afiş bastırıldı. 17 Ocak 1994 tarihli ortak bildiride şu görüşler yer alıyordu:

"Özelleştirme adı altında uluslararası ve yerli tekelci sermayenin çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilecek KİT satışlarına, taşeronlaşmaya, işçi çıkarmalara, sendikasızlaştırmaya, sosyal devlet anlayışı ve uygulamasının tümüyle yokedilmesi çabalarına karşı çıkıyoruz ve bu konuda ortak çalışma ve mücadele programları geliştirme umudu ve çabası içinde olduğumuzu kamuoyuna duyuruyoruz.

"Kazanılmış hak ve özgürlüklerin askıya alınması demek olan bir sıkı-

yönetim uygulamasına veya Terörle Mücadele Yasası adı altında demokratik hak ve özgürlüklerde kısıtlamalara gidilmesine tüm çalışanlar olarak karşı çıktığımızı dile getiriyoruz. Ayrıca, 12 Eylül hukukunun getirdiği anti-demokratik düzenleme ve uygulamalara karşı olduğumuzu belirtiyor, başta Anayasa olmak üzere, tüm yasalarda çağdaş hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesine yönelik yeni yasa düzenlemelerinin gerçekleşmesinin tüm çalışanların ortak talebi olduğunu açıklıyoruz.

"Terörün her çeşidine karşı olan örgütlerimiz, ülkemizin içinde bulunduğu kan gölünden kurtulması için demokratikleşmeyi, demokrasiyi tek çözüm görmektedir. İnsanların özgürce kimliklerini ifade ettikleri barışçıl, sivil çözümlerle varolan sorunların ortadan kaldırılacağına inancımızı belirtmek isteriz.

"Yeni KDV zamları ve çalışanların sırtına bindirilmek istenen yeni vergiler halkımıza yoksullaşmanın daha da dayatılmasından başka bir şey değildir. Bu tür uygulamaları ekonomik terör olarak değerlendiriyor ve karşı çıkıyoruz.

"Kamu çalışanlarının sendikal haklarını kullanabilmeleri için önlerindeki çeşitli engeller kaldırılmalı, grevli toplu sözleşmeli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Bu konuda verilen vaadler yerine getirilmelidir. Tüm çalışanların örgütleri olarak bu konunun da izleyicisi olacağımız bilinmelidir.

"Emeklilerin sorunlarını çalışanların sorunlarından ayrı görmüyoruz. Bu nedenle, emeklilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik mücadeleyi de hedeflerimiz arasına alıyoruz."

Bu bildiride yer alan "insanların özgürce kimliklerini ifade ettikleri barışçıl, sivil çözümlerle varolan sorunların ortadan kaldırılacağına inancımızı belirtmek isteriz," ifadesi, Platformun daha sonraki bildirimlerinde kullanılmadı.

Demokrasi Platformu'nun teknik düzeydeki çalışmalarının yürütülmesi amacıyla bir sekreteryaya oluşturuldu. TMMOB temsilcisi İhsan Karababa da sekreteryanın koordinatörlüğüne getirildi.

Şubat ve mart aylarında, çalışanlar aleyhindeki bazı yasa tasarılarının en-

gellenmesi amacıyla Parlamento'daki siyasal partilerin grupları ve TBMM Başkanı ile görüşmeler yapıldı.

Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, 26 Mart 1994 yerel seçimlerinden önce 14 Şubat 1994 günü bir toplantı yaptı. Bu toplantıdaki görüşmeler temelinde, 17 Şubat 1994 günü bir basın açıklaması yapıldı. Açıklamada, ülkemizdeki sorunların dile getirilmesinin ardından, bunların çözüm yerinin parlamento olduğu belirtiliyor ve parlamento göreve çağırılıyordu. Demokrasi Platformu'nun talepleri şöyle formüle ediliyordu:

"(1) İdeolojik saldırı olan özelleştirme adı altında kamusal kaynak ve girişimlerimizin talan ve yağmasına son verilmeli, bu işyerlerindeki çalışanlara iş ve gelecek konusunda yaratılan belirsizlik giderilmelidir.

(2) Çalışanların örgütleri üzerindeki siyaset yasağı kaldırılmalı, bir toplumsal hizmet olan siyaset bu alanda katkıda bulunmak isteyen herkese açık kılınmalıdır.

(3) Kamu çalışanlarının grevli - toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalıdır.

(4) ILO'nun 158 sayılı Sözleşmesi onaylanmalı ve bu çerçevede İş Güvencesi Yasası

çıkartılmalıdır.

(5) 2821-2822 sayılı Yasalardaki düzenlemeler geciktirilmemelidir.

(6) Terörle Mücadele Yasası ve İl İdareleri Yasasında yapılmak istenen yeni düzenlemelerden vazgeçilmelidir."

Bu arada kamu çalışanları sendikalarından, aralarında Demokrasi Platformu içinde yer alan Eğitim-İş ve Genel Sağlık-İş'in de bulunduğu bir bölümü biraraya gelerek Sendikalar Arası Eşgüdüm Komitesi'ni oluşturduğundan, bu yapı Platform'da sözkonusu iki sendikanın yerini aldı.

1994 yılının ilk aylarında ücretlerin dondurulması talepleri gündeme getirilmeye başlandı. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 21 Mart 1994 günü yaptığı toplantısında Demokrasi Platformu girişimini onayladı. Başkanlar Kurulu kararında yer alan ifade şöyleydi:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, ülkemizin içinde bulunduğu zor günlerde, TÜRK-İŞ'e ve çalışanları temsil eden diğer kuruluşlara büyük görevler düştüğünü hatırlatarak, ülkemizde demokrasinin, laik cumhuriyetin, sosyal hukuk devleti anlayışının ve sendikal hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi için bu kuruluşlarla, TÜRK-İŞ'in bütünlüğüne zarar vermeyecek biçimde ve TÜRK-İŞ ilkelerine uygun bir çizgide, işbirliği yapmasını onaylamakta ve diğer kuruluşları da, ülkemize, halkımıza ve sendikacılık hareketine zarar verici hareketlerden kaçınması konusunda uyarılmaktadır."

5 Nisan İstikrar Programına Tepkiler

Demokrasi Platformu, 5 Nisan 1994 istikrar programından sonra daha da önem kazandı.

26 Mart 1994 yerel seçimlerinden sonra, 5 Nisan 1994 günü bir istikrar programı açıklandı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, aynı gün saat 12:30'da düzenlediği basın toplantısında, bu programa cepheden karşı çıktı. Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu aynı gün öğleden sonra bir toplantı yaptı. Demokrasi Platformu tarafından yapılan basın açıklamasında program kesin bir biçimde reddedildi. Açıklama şöyleydi:

"(1) Açıklanan istikrar tedbirleri ülke ekonomisinin tam bir iflas noktasında olduğunun ifadesidir. Ülke ekonomisinin bu noktaya gelmesinin sorumlusu bugüne kadar izlenen ekonomik politikalaradır. Bunu uygulayan siyasal iktidarlardır. Sermayedir. IMF-Dünya Bankası'nın dayatılan politikalarıdır. Açıklanan istikrar paketi olmayıp 'zam-atma-satma-kapatma' paketidir. Faturanın çalışanlara çıkartılmasıdır. Bu tedbirleri sessizce kabul etmeyeceğiz. Ülkemizin tüm çalışanlarına, emekçi halkını temsil eden kuruluşlar olarak meşru zeminde, temsil etmekten onur duyduğumuz üyelerimiz adına, bu ülkede yaşayan yurttaşlar olarak mücadele etmekte kararlıyız. Bu pakete karşı ülke çapında başlayan karşı çıkışı meşru görüyoruz ve destekliyoruz. İşyerlerimizi koruyacağız. Çalışanları işsizliğe, yoksullaşmaya itecek bu saldırılara karşı tepkiler örgütleyeceğiz.

(2) Bu tepkilerimizin ilk ifadesi olarak 9 Nisan 1994 tarihinde, kapatılması hedeflenen Zonguldak havzasındaki işyerleri ile dayanışma içinde olduğumuzu göstermek için düzenlenen mitinge aktif olarak katılacak, istikrar tedbirlerine tepkimizi göstereceğiz.

(3) *Demokrasi Platformu izlenen ekonomik politikaların yanlışlıklarının anlatılmasında, demokrasinin korunup geliştirilmesi mücadelesinde daha aktif hale getirilecektir.*

(4) *Bu ekonomik politikaların uygulanmasında ülkede yaratılmak istenen ayırıcılığa karşı ülke bütünlüğünü koruyucu, barış ortamını sağlayıcı politikalarımıza hız vereceğiz. Toplumda huzur ve barış çağrılarımızı yükselteceğiz. Yeni tartışma konuları yerine birliği gündeme alacağız. Gereksiz tartışmalara, darbe çağrılarına karşı, demokrasinin tek ve gerçek çözüm olduğunu bir kez daha yineliyoruz.*

(5) *'5 Nisan Kararlarına karşı bizim 1 MAYIS'ımız' şiarı altında 1 Mayıs Birlik Mücadele Gününün tüm ülkede kutlanması için çalışmalarını başlatacak merkezi ve tüm örgütlerin katılımıyla yığmsal kutlamayı Zonguldak'ta yapacağız.*

(6) *Konfederasyonlarımız, Kamu Çalışanları Sendikalarımız, Meslek Odalarımız, yetkili organlarında son duruma ilişkin değerlendirmeler yapmak üzere olağanüstü toplantılar düzenlemişlerdir. Alınan örgüt organ kararları yeniden Platformumuzun gündemine alınacaktır."*

Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütler, TÜRK-İŞ'e bağlı Genel Maden-İş Sendikası tarafından Zonguldak'ta düzenlenen mitinge katıldılar. Bu örgütler, ayrıca, TÜRK-İŞ tarafından, 25 yıl aradan sonra Ankara'da düzenlenen ilk miting olan 24 Nisan 1994 İşsizlik ve Pahalılığı Protesto Mitingine de katıldılar.

1 Mayıs 1994

Demokrasi Platformu'nun ilk ortak eylemi, İstanbul'da Şişli Abide-i Hürriyet Meydanında 1 Mayıs mitingi oldu. Bu arada, ülkenin çeşitli yörelerinde yerel demokrasi platformları da oluşmaya başlamıştı. Diğer bazı illerde de (İzmir, Bursa, Samsun, Kocaeli, Ankara) 1 Mayıs 1994 günü bazı ortak etkinlikler düzenlendi.

1994 yılında Demokrasi Platformu'nun 1 Mayıs bildirisi, yapılan uzun tartışmalar sonrasında biçimlendi. HAK-İŞ ilk kez "laik ve demokratik cumhuriyeti" korumayı bir ilke olarak benimsedi. Ortak 1 Mayıs bildirisinin bazı bölümleri aşağıda sunulmaktadır:

"1994 yılında 1 Mayıs, sömürüye, baskıya ve tehditlere karşı, anti-demokratik istikrar programına karşı, işsizliğe, pahalılığa, işyeri kapatmalarına, işçi ve memur atmalarına karşı, işçi olmanın onuruyla sesimizi bir defa daha yükselttiğimiz gündür.

"İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs kutlu olsun...

"Son istikrar programı ile getirilen zamlarla ve öngörülen diğer uygulamalarla halkımızın sırtında bu yük daha da artırıldı. DYP-SHP Koalisyon Hükümeti, ekonomik bunalımın yükünü, bu bunalımı yaratanların değil, halkımızın sırtına yıkmak amacıyla, uluslararası tekelci sermayenin sözcüsü IMF ve Dünya Bankası'nın talimatlarını uygulamayı sürdürüyor.

"Üretmeyi gündemine almayan, rant gelirleriyle var olan sermaye çevreleri ve bazı siyasi partiler de, bu programı onayladılar ve daha da yoğun baskılar istiyorlar.

"Ülkemize, halkımıza ve işçilere büyük zararlar verecek bu istikrar programını, sessizce kabul etmemiz için, darbe, sıkıyönetim veya olağanüstü hal tehditleri dile getirilmekte, yasalarda anti-demokratik yeni düzenlemeler hazırlanmaktadır...

"1994 yılında 1 Mayıs, istikrar programının halkımıza dayatılmaya-çağını kanıtlayacağımız; çalışanların, emekçilerin örgütlerinin her konuda karar süreçlerine aktif olarak katılmalarını isteyeceğimiz gündür.

"1994 yılında 1 Mayıs, bu ülkenin tersanelerine, demiryollarına, elektrik santrallerine, PTT'sine, madenlerine, karayollarına, fabrikalarına, demirçelik tesislerine, özetle, vatanımıza ve bağımsızlığımıza bir defa daha sahip çıktığımız gündür.

"1994 yılında 1 Mayıs, dünyanın her yanında emperyalizmin körüklediği ırkçılığın ve din, inanç ve düşünce ayrımcılığının yarattığı ve yıllardır süren insanlıkdışı vahşet ve katliamları, dünyadaki tüm çalışanların, barış, hoşgörü ve demokrasi anlayışı içinde lanetlediği gündür.

"Biz işçiyiz, memuruz, emekliyiz, işsiziz.

"Biz, aralarındaki her türlü siyasi görüş, etnik köken, ırk, din, mezhep, cinsiyet, meslek ayrımını kenara iterek, insanların demokrasi, özgürlük, barış, kardeşlik, huzur ve mutluluk içinde yaşayacakları bir dünya ve Türkiye yaratmaya çalışan işçi sınıfıyız.

"Biz halkımızın ve ülkemizin umuduyuz.

"Demokrasinin ve 'egemenlik kayıtsız şartsız milletindir' anlayışının koruyucusu biziz. İstikrar programını uygulamak için planlanan anti-demokratik düzenlemeler, bizim kararlı tavrımızla parçalanacaktır. Her yerde, herkese, hemen demokrasi anlayışını biz hayata geçireceğiz.

"Din, vicdan ve düşünce özgürlüğünün de güvencesi olan laik ve demokratik cumhuriyeti ve sosyal hukuk devletini her türlü saldırıya karşı biz savunuyoruz. Özerk ve demokratik üniversiteyi, aklın öncülüğünü ve bilimin yol göstericiliğini gözeten ve koruyan biz olacağız.

"Baskıya ve sömürüye karşı mücadele eden insanların umudu biziz.

"Fabrikalar ve maden ocakları kapatılarak ülkemizin bağımsızlığının temeli üretken gücünün yokedilmesine ve alinterimizin ürünü KİT'lerin uluslararası ve yerli tekelere peşkeş çekilmesine, insanların açlığa terkedilmesine karşı, meşru ve demokratik yollardan, en önde biz mücadele ediyoruz. Üretimden gelen gücümüzü, siyasi alandaki gücümüzü ve tüketici olarak gücümüzü etkili bir biçimde biz kullanacağız.

"Anti-demokratik yasa ve uygulamalara, düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne getirilen her türlü kısıtlama ve uygulamalara, demokrasiye yönelik her türlü tehdide, işsizliğe ve pahalılığa karşı verilen mücadelede, tüm halkımız, bizim önderliğimizi kabul ediyor, umudunu bize bağlıyor. Ülkemizin özlediğimiz demokrasiye kavuşabilmesi için verilen meşru ve demokratik mücadelede en ön safta mücadele etmeyi temel görev kabul ediyoruz.

"Kamu çalışanlarının grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma hakları için verdikleri meşru ve demokratik mücadeleyi tüm gücümüzle destekliyor ve bu haklara biran önce kavuşmaları için mücadeleyi bir görev kabul ediyoruz.

"1 Mayıs'ta, sınıf kardeşliği anlayışını her türlü farklılığın önünde tutarak, alinteri ve beyingücüyle hayatımızı kazanmanın onurunu bir defa daha duymalıyız.

"1 Mayıs'ta, dünyanın ve Türkiye'nin özgür, eşitlikçi ve mutluluk dolu geleceğini yaratacak işçi sınıfının bir bireyi olmaktan bir defa daha gurur duyuyoruz.

"1 Mayıs'ta, dünyanın neresinde olursa olsun, bir işçinin sevinci bizi sevindirsin, bir işçinin üzüntüsü bizim de üzüntümüz olsun.

"1 Mayıs'ta, çocuklarına, sınıfına, halkına, ülkeneye ve dünyaya karşı olan sorumluluklarını hatırlayarak, ekmek, barış, özgürlük, iş ve demokrasi mücadelesine daha sıkı sarıl. Güç ve eylem biliğini, dayanışmanı her zamankinden daha büyük bir güçle koru ve geliştir.

"Yaşasın işçilerin uluslararası birliği ve dayanışması."

Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 4 Mayıs 1994 günü Ankara'da toplanarak 1 Mayıs'ta yapılan mitingleri, 5 Nisan kararlarını, demokratikleşme paketini ve güncel gelişmeleri değerlendirdi. 11 Mayıs 1994 günü kamuoyuna bu konuda yapılan açıklamada temel sorunlar ve talepler yinelenildi. Bu bildiri de ilk kez 94 sayılı ILO Sözleşmesine değinildi. Açıklamanın ilgili bölümü şöyleydi:

"Ekonomik bunalımı işçilerin omuzlarına yıkmak ve sendikal mücadeleyi engellemek için bir silah olarak kullanılan işten çıkarmalara karşı yargı denetimi getirilmeli, konuya ilişkin 158 sayılı ILO Sözleşmesi onaylanmalıdır.

"Aynı amaçla kullanılan taşeronlaştırma ve kapsam-dışı uygulamasına karşı yasal önlemler getirilmeli, Türkiye tarafından onaylanmış 94 sayılı ILO Sözleşmesi ve ilgili Bakanlar Kurulu kararı uygulanmalıdır."

Bildiri de, Demokrasi Platformu'nun bu konudaki kararlılığı şöyle ifade edildi:

"Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütler olarak üyelerimizin beklentilerinin ifadesi olan bu taleplerimizin gerçekleşmesi için üyelerimizle birlikte

her türlü girişimde bulunacağımızı, onların tavırlarını açığa çıkaracak meşru ve demokratik her türlü etkinliğe hazır olduğumuzu bir kez daha duyururuz."

Ortak Eylemler

1994 yılında hükümetin programına ve uygulamalarına karşı tepkiler yaygınlaştı. Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 23 Haziran 1994 günü toplanarak, gelişmeleri değerlendirdi ve ortak eylemleri gündeme getirme kararı aldı. Toplantı sonrasında yapılan açıklamada aşağıdaki değerlendirmeler yer alıyordu:

"Toplumsal sorunların yoğunlaşip toplumsal patlama aşamasına yaklaşılın bu ortamda, başta iktidar partileri olmak üzere, parlamentoda temsil edilen tüm partiler sorunlara yabancı, duyarsız bir hâl almanın da ötesinde krizleri tırmandırıcı bir tutum sergilemektedirler.

"Anayasa değişikliği çalışmaları partiler arası bir çekişme alanı haline getirilerek toplumsal beklentiler boşlukta bırakılmıştır.

"Sonuçta, parlamentodaki iktidar ve muhalefet partilerinin tutum ve davranışları, 12 Eylül hukukuna bağlılıklarının ve bunu sürdürme çabalarının kesin kanıtını oluşturmaktadır.

"Başkanlar Kurulu gelinen bu noktada platformun çalışanların ve halkın ortak sesi olma sorumluluğunu üstlenmesi konusunda öneminin daha da arttığını belirtmiştir.

"23.6.1994 tarihinde alınan karar gereği, Platforma dahil bütün örgütler önümüzdeki hafta yetkili kurullarını toplayarak, sorunların çözümü için üretimden gelen güçlerini kullanma yöntemlerini belirleyeceklerdir.

"Bunu takip eden günlerde Başkanlar Kurulu tekrar toplanarak oluşturduğu eylem programını kamuoyuna açıklayacaktır."

İstikrar programının yeni bir adımı, kamu kesiminde yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmelerinin dördüncü dilim zamlarının iptal edilmesi çabaları oldu. Kamu kesiminde çalışan işçilerin çok büyük bir bölümünü temsil eden TÜRK-İŞ ile hükümet arasında gerginlik tırmandı. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 28 Haziran 1994 günü toplandı. Başkanlar Kurulu, 12 Temmuz 1994 gü-

nü tüm sendikaların merkez yöneticileri ve şube başkanları ile TÜRK-İŞ'ten Başbakanlık'a yürünmesine ve 20 Temmuz 1994 günü genel eylem yapılmasına karar verdi.

12 Temmuz 1994 günü Başbakanlık'a yüründü. TÜRK-İŞ, 20 Temmuz genel eyleminin Demokrasi Platformu'na bağlı diğer örgütler tarafından da desteklenmesini sağlamak amacıyla, çeşitli ziyaretler yaptı. Kamu çalışanları 15 Temmuz 1994 günü yapmayı programladıkları eylemin tarihini 20 Temmuz'a ertelediler. Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 19 Temmuz 1994 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezinde bir toplantı yaparak, 20 Temmuz'da ortak uyarı eylemi yapılacağını kamuoyuna duyurdu.

Kamuoyuna aynı gün yapılan açıklama aşağıda sunulmaktadır:

"Demokrasi Platformunu oluşturan örgütlerimiz;

✓ 12 Eylül hukukunun tasfiye edilerek insan hakları, barış, özgürlük ve bağımsızlık temelinde ülkemizin demokratikleştirilmesi;

✓ Sosyal hukuk devletinin korunması ve güçlendirilmesi;

✓ Enflasyonun, işsizliğin, özelleştirme adı altında sürdürülen yağma ve talanın, taşeronlaşmanın, kaçak işçiliğin, işçi çıkartmalarının, geleceğe yönelik hayali enflasyon oranlarıyla toplu iş sözleşmesi imzalama dayatmasının, kamu çalışanlara yönelik baskı ve sürgünlerin önlenmesi;

✓ İşçi ve memur alacaklarının ödenmesi ve yürürlükteki toplu iş sözleşmelerinin uygulanması;

✓ Sendikal hak ve özgürlükler konusundaki kısıtlama ve yasaklamaların kaldırılması ve kamu çalışanlarına grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma haklarının derhal verilmesi için,

güç ve eylem birliği kararı almış ve dokuz aydır bu konuda etkili bir işbirliği ve güçbirliği gerçekleştirmiştir.

"Demokrasi Platformu yalnızca çalışanların değil, aynı zamanda demokratikleşmenin, insan haklarının, ulusal varlıklarımızın ve halkımızın çıkarlarının da takipçisi olarak, sorumluları ve yetkilileri çeşitli zamanlarda uyarmış, onları yanlışlardan uzaklaştırmaya çaba göstermiştir.

"Bütün bu girişimlerin sonuç vermemesi üzerine, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, 23 Haziran 1994 tarihindeki toplantısında üretimden gelen gücü kullanma kararını oybirliğiyle almıştı. Bu kararı kendi kurullarında değerlendiren Örgütlerimiz, 20 Temmuz 1994 günü tüm çalışanların üretimden gelen gücünün kullanılmasını ve ortak uyarı eylemi yapılmasını kararlaştırmıştır.

"Demokrasi Platformu'nu oluşturan tüm örgütler;

✓ Üyelerini ve diğer tüm çalışanları, 20 Temmuz 1994 Çarşamba günü bir günlük genel uyarı eylemine katılmaya çağırılmaktadır;

✓ Emeklileri, işsizleri, tüm demokratik kuruluşları ve ülkemizin ve halkımızın geleceğini düşünen demokrasi güçlerini, herkesi bu eylemimizi desteklemeye çağırılmaktadır;

✓ Parlamento'da temsil edilen tüm siyasi partileri, vaadleri doğrultusunda ülkemizin demokratikleştirilmesi ve halkımızın ve çalışanların sorunlarının çözümü konusunda derhal birlikte harekete geçmeye çağırılmaktadır;

✓ Hükümeti ve işverenleri, ülkemizin ve çalışanların sorunlarını daha da artırıcı tutum ve davranışlardan kaçınmaları konusunda uyarmaktadır.

"20 Temmuz Genel Uyarı Eylemimiz, taleplerimizin gerçekleşmesi doğrultusunda önemli bir güçbirliğimiz olacaktır. Örgütlerimiz, istemlerimizin hayata geçirilmesi konusunda izleyici olacak ve bunların gerçekleştirilmesi için eylemliliğimizi kararlı bir biçimde sürekli kılacaktır."

Bu kararın alındığı tarihte 2821 sayılı Sendikalar Yasası ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nın bu nitelikteki eylemler için öngördüğü cezalar çok ağırdı. 2821 sayılı Yasa'nın 58. Maddesi, bu tür eylemlere girişen sendika ve konfederasyonların kapatılmasını öngörüyordu. Ayrıca, 2822 sayılı Yasa'nın 73. Maddesine göre, böyle bir kararı verenler, teşvik edenler, zorlayanlar veya propagandasını yapanlar üç aydan dokuz aya kadar hapisle cezalandırılacaktı. Bu kararın uygulanması durumunda, bu kararı verenler, bu eylemin propagandasını yapanlar ve eyleme teşvik edenler

bir yıldan az olmamak üzere hapis, eyleme katılanlar altı aydan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılacaktı. Ayrıca, 1475 sayılı İş Yasasında, 657 sayılı Devlet Memurları Yasasında ve Türk Ceza Yasasında da özel cezalar vardı. Örneğin, İş Yasasına göre, bu eyleme katılanların hizmet akitle-ri, önceden bildirilmeksizin ve kıdem tazminatı ödenmeksizin fesolabilecekti. Ancak 20 Temmuz 1994 genel uyarı eylemi sonrasında bu yaptırımların hiçbiri uygulanmadı.

Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 21 Temmuz 1994 günü toplanarak, 20 Temmuz eylemine ilişkin aşağıdaki değerlendirmeyi yaptı:

"20 Temmuz Genel Uyarı Eylemi, alınan karar doğrultusunda işyerlerinde, üretimden gelen gücün kullanılması biçiminde tüm yurttta başarıyla uygulanmıştır.

"Demokrasi Platformunu oluşturan örgütlerimize bağlı üyelerimize, aldığımız kararı destekleyen çalışanlar ve halkımıza teşekkür ederiz.

"12 Eylül Hukuku'nun tasfiye edilerek insan hakları, barış, özgürlük ve bağımsızlık temelinde ülkemizin demokratikleşmesi amacına yönelik bu uyarı eyleminden gerekli mesajın alındığına inanıyoruz.

"Ülkemiz demokrasi ve çalışma hayatında ilk örnek olan bu güç ve eylem birliği; işçilerin, memurların, tüm çalışanlar ve halkımızın sesi olmuştur. Bu tarihsel çıkış yeni bir dönemin başlangıcıdır. Yarınlarımızıza olan güven ve umudumuzun ifadesidir.

"Böylesi bir eylemin gerisinde yatan nedenlerin sağlıklı olarak değerlendirilmesi öncelikle Sayın Başbakan'a ve Hükümetimize düşmektedir. Çalışanlar ile işsizleri karşı karşıya getirebilecek Sayın Başbakan'ın demecini bir talihsizlik, amacını aşan sözler olarak değerlendiriyoruz.

"Çalışanlar ile işsizlerin çıkarları birbirine karşıt değildir. Sorumlu bir Başbakandan beklenen, işsizleri çalışanlara karşı kışkırtmak değil, işsizliği önleyici programları ortaya koymak, bu yönde, işsizlik sigortası gibi sosyal politikaları uygulamaktır.

"Demokrasi Platformu ve onu oluşturan örgütlerimiz, izlenen ekonomik ve sosyal politikaların ve Parlamentonun izleyicisi olacaktır. Hak-

lı taleplerimizin yerine getirilmemesi durumunda eylemlerimiz, alınan karar doğrultusunda sonuç alınıncaya kadar devam edecektir.

"Gösterdikleri destek ve duyarlılık için basın mensuplarına teşekkür ederiz."

İlişkilerde Sorunlar ve Bunların Aşılması

DİSK'in 9. Genel Kurulu 4-7 Ağustos 1994 günleri İstanbul'da toplandı. Kemal Nebioğlu DİSK Genel Başkanlığı görevini Rıdvan Budak'a bıraktı. Rıdvan Budak, kendisiyle yapılan ve 11 Eylül 1994 günlü Ekonomik Trend Dergisinde yayımlanan bir görüşmede, TÜRK-İŞ ile ilişkilerini bozacak olan bazı görüşler ileri sürdü. Rıdvan Budak şunları söyledi:

"Ne TÜRK-İŞ'te, ne HAK-İŞ'te sendikalar kendi temsilcilerini seçemiyorlar. TÜRK-İŞ kongrelerinde profesyoneller profesyonelleri seçiyor... İşçi kesiminde özelleştirmeye tepki anlamında bir dağınıklık var. TÜRK-İŞ bu konuda ne dediğini bilmiyor. Sarhoş gibi, bir tokat vuruyorlar bu tarafa gidiyor. Bir tokat vuruyorlar o tarafa gidiyor... Çalışanları örgütleme konusunda TÜRK-İŞ uyumuş, 12 Eylül'e bakan vermiş, anayasaya 'evet deyin' demiş, baymış. Toplumun örgütü bayarsa, toplum da bayar... Özelleştirme TÜRK-İŞ'i yok edecektir."

Aynı günlerde, HAK-İŞ Genel Başkanı Necati Çelik, TÜRK-İŞ aleyhinde açıklamalar yaptı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, 12 Eylül 1994 günü Rıdvan Budak'a aşağıdaki mektubu gönderdi:

"Ülkemizdeki sorunların giderek artması ve çözüm yollarının tıkanma noktasına dayanması üzerine demokratik kitle örgütleriyle sürdürülen ortak hareket, hiç kuşku yok ki, kendi içindeki ilişkilerde karşılıklı samimiyet ve nezaketi de zorunlu kılmaktadır."

"Sürekli olarak TÜRK-İŞ'i hedef alan demeçler vermenizi, her toplantıda bu suçlamaları sürdürmenizi bir işçi Konfederasyonu Başkanına yakıştıramadığımı ve üzüntü ile karşıladığımı belirtmek isterim."

"TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak, bütün toplantı ve söyleşilerimde, işçi sınıfının birlikteliğini zedelememeye özen gösterdim. Özellikle Kon-

federasyonlar arasındaki ilişkilerde samimiyet varsa, birbirini suçlama gibi bir çirkinliğe yer olmadığına inandım ve bu inancımı bugüne kadar sürdürdüm.

"Benim bu duyarlılığımın karşılık görmemesi, bundan böyle Konfederasyonlarımız arasında birlikte hareket imkanlarını da ortadan kaldırmaktadır."

Bayram Meral, 12 Eylül 1994 günü Necati Çelik'e, ikinci paragraf aşağıdaki biçimde değiştirilerek, aynı yazıyı gönderdi:

"Her fırsatta TÜRK-İŞ aleyhinde verdiğiniz demeçleri, son olarak da işçi sorunları konusunda bilgi almayı amaçlayan ANAP Genel Başkanı Sayın Mesut Yılmaz'ın Konfederasyonunuzu ziyareti sırasında da sürdürmüş olmanızı bir Konfederasyon Başkanına yakıştıramadığımı ve üzüntü duyduğumu belirtmek isterim."

Bu gerginlik, Demokrasi Platformu'nun çalışmalarını aksattı. Demokrasi Platformu sekreteryası 15 Eylül 1994 günü bir toplantı yaparak, Platformun gelecekteki gündemi üzerinde çalıştı. Ancak örgüt başkanları biraraya gelmedi. Bunun üzerine, Türk Dişhekimleri Birliği Başkanı Eser Cilasun, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Başkanı Yavuz Önen, Türkiye Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) Başkanı Mustafa Özyürek, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Başkanı Selim Ölçer ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı Hasan Metin 21 Eylül 1994 tarihinde Demokrasi Platformu Sekreteryasına bir yazı gönderdiler. Yazının sonu şöyle bitiyordu:

"Demokratikleşme, özelleştirme, toplu işten çıkarmalar gibi hayati önem taşıyan sorunların gündemde olduğu, bu sorunların çözümüne ancak Demokrasi Platformunu oluşturan örgütlerimizin eylem birliği ile katkı koyabileceği bir ortamda, İşçi Konfederasyonları arasında başlayan tartışmayı endişe ile karşılıyoruz." İşçi Konfederasyonları arasında başlayan ve Demokrasi Platformunu etkilemesi kaçınılmaz olan krizin aşılması ve halkımızın beklentileri yönünde çözüme kavuşturulması için konunun Başkanlar arasında görüşülmesinde yarar görmekteyiz.

"Sekreteryanızın, ortak görüşümüzün Başkanlara iletilerek, ivedi bir Başkanlar Kurulu toplantısı düzenlemesini öneriyoruz."

Bu girişime karşın örgüt başkanları biraraya gelmedi. Bunun üzerine 17 Ekim 1994 günü Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütleri genel sekreterleri biraraya geldiler. Bu toplantıda, tüm örgütlerin

✓ "demokratikleşmeye evet, özelleştirmeye hayır" kampanyası başlatması,

✓ kamu çalışanlarının toplu sözleşmeli grevli sendika yasasına kavuşmaları için çabalarını yoğunlaştırması,

✓ eğitim, sağlık, çalışma yaşamı, alternatif maliye politikaları konularında ihtisas birimleri ön raporlarının hazırlanması,

✓ "Güneydoğu-Kürt sorunu" konusunda örgüt görüşü oluşturması istendi.

Bu çalışmaların ardından örgüt genel sekreterlerinin Kasım ayı ilk haftasında biraraya gelmeleri kararlaştırıldı.

Ancak bu arada yaşanan bazı gelişmelere bağlı olarak, Konfederasyon başkanları arasındaki anlaşmazlık giderildi. 8 Kasım 1994 günü yapılan Başkanlar Kurulu toplantısında "bir konuşma yapan Rıdvan Budak, görüşlerinin yanlış anlaşıldığını belirterek, TÜRK-İŞ Başkanı Meral'den özür diledi. Bayram Meral de, her zaman için sendikal birlik ve beraberliği savunduğunu söyledi." (Milliyet, 10.11.1994).

Demokrasi Platformu Sekreteryası'nın 24 Kasım 1994 günü yapılan toplantısına, aşağıdaki konularda taslak raporlar sunuldu:

- ✓ Demokratikleşme
- ✓ Türkiye'de Genel Ekonomik Durum
- ✓ Özelleştirme
- ✓ Sosyal Güvenlik Sistemi
- ✓ Eğitim
- ✓ Kamu Çalışanları Sendikalarının Hukuksal Durumu
- ✓ 1995 Bütçe Yasa Tasarısı

Hükümet, 1995 yılı bütçesinde kamu kesiminde işçi haklarını kısıtlayan bazı düzenlemeler öngördü. TÜRK-İŞ bu düzenlemeleri diyalog yoluyla değiştirmeye çalıştı. İstenilen değişikliklerin yapılmayacağı 23 Kasım 1994 günü TÜRK-İŞ'e bildirildi. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 25 Kasım günü ülke çapında hükümeti oluşturan DYP ve SHP'nin il örgütlerinin ziyaret edilmesine ve 26 Kasım günü de Meclis'e yürünmesine karar verdi. Bu karar derhal Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütlere iletildi. 26 Kasım 1994 günü Ankara'da Tandoğan Meydanı'nda toplanan 100 bin dolayında işçi ve Demokrasi Platformu'na bağlı örgütlerin üyeleri, önce Anıtkabir'i ziyaret etti ve ardından Meclis'in yakınına kadar yürüyüp, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün önünden Necatibey Caddesi'ne döndü. Bu eylemler sayesinde, Plan ve Bütçe Komisyonu'nda istenilen değişiklikler gerçekleştirildi.

Kamu çalışanları 20 Aralık 1994 günü ülke çapında eylemler gerçekleştirme kararı aldı. Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 19 Aralık günü biraraya gelerek, 20 Aralık eylemine destek kararı verdi. Yapılan açıklama şöyle sona eriyordu:

"Biz Demokrasi Platformu olarak kamu çalışanlarınının 20 Aralık genel eylemini tüm gücümüzle destekleyecek, ortak taleplerimizi işyerlerinde, bürolarda, fabrikalarda ve alanlarda seslendireceğiz."

Ancak, bu eylemde kamu çalışanları dışındaki kesimlerin önemli bir katkısının bulunduğu söylenemez.

Temel Konulardaki Anlaşmazlıklar

Demokrasi Platformu 1995 yılında bir çözülme yaşadı. Herkes hem işbirliğinin önemini vurguluyor, hem de Demokrasi Platformu'ndan yakınıyordu.

Çözülme, laiklik, özelleştirme ve Kürt milliyetçiliği konusundaki farklılıkların aşılamayacağıının anlaşılması üzerine başladı. Diğer konulardaki anlaşmazlıklar, bu temel farklılıklar nedeniyle, uzlaşmayla sonuçlandırılmadı.

TÜRK-İŞ'in 17-18 Mart 1995 günleri toplanan Başkanlar Kurulu'nda bazı sendika genel başkanları Demokrasi Platformu içinde gerçekleştirilen işbirliğini sert biçimde eleştirdiler. Eleştiriler, bu işbirliğinin DİSK tarafından kötüye kullanıldığı doğrultusunda idi.

HAK-İŞ'in EBK'nun özelleştirilmesi konusunda takındığı tavrın eleştirilmesi üzerine, HAK-İŞ ilişkilerini kesti.

TMMOB bazı eleştiri ve önerilerini diğer örgütlere ilettiler. TMMOB'nin önerileri şöyleydi (TMMOB, 1996: 74):

"(I) Tüm çalışanların ve ülkemizin sorunlarını gündemine alabilmesi, Hükümete, Parlamento'ya, kamuoyuna ve üyelerine yönelik mesaj ve öneriler üretebilmesi, kitlesel ortak eylemlere hazırlık yapabilmesi için Demokrasi Platformu'nun daha fazla zaman yitirmeden öncelikle işler hale getirilmesi gerekmektedir.

✓ *Platformun bugünkü hantal ve bürokratik yapıdan kurtarılması, gündemi yakalamasında ve yerel platformlarla eşgüdümün sağlanmasında Sekreteryaya en sorumlu ve önemli organdır. Bu nedenle;*

✓ *Sekreteryaya'nın gündem oluşturmasında, gündeme müdahalede, bazı gelişmeler karşısında tavır belirlemede erk sahibi olabilmesi ve kısa sürede karar üretebilmesi için, üç ya da beş kuruluşun genel sekreterlerinden oluşturulması doğrultusunda bir karar alınmasını;*

(II) Özelleştirme uygulamalarının izlenmesi, kamuoyunun bilgilendirilmesi, gerekli müdahalenin yapılabilmesi,

✓ *Demokratikleşme alanında; Anayasa değişikliği, düşünce açıklama özgürlüğünü yok eden işkence ve her türlü insan hakları ihlallerini koruyan başta Terörle Mücadele Yasası ve diğer yasalarda yapılacak değişikliklerin saptanması,*

✓ *Çalışanların demokratik ve siyasi düzenlemelerle ilgili taleplerinin belirlenmesi,*

✓ *Yıllık bütçemizin büyük bölümünü alıp götüren savaş harcamalarının ülkenin sosyal-ekonomik ve politik dengelerini alt üst ettiğinin saptanması,*

✓ *Özellikle Terörle Mücadele Yasasının düşünceyi suç sayan 8. Maddesinin değiştirilmesi sürecinde aktif bir kampanya örgütlenmesi için çalışmaların başlatılmasını öneriyoruz."*

Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 6 Ocak 1995 günü toplandı. Sekreteryaya ise 10 Ocak 1995 günü toplanarak, hazırlanmış olan taslak raporlar üzerinde görüşme yaptı. 7 Şubat 1995 günü yapılan sekreteryaya toplantısında da, Demokrasi Platformu'nun Çalışma İlkeleri ve Programı taslağı oluşturuldu.

HAK-İŞ'in Platform'dan Ayrılışı

Özelleştirme Yüksek Kurulu, 2 Şubat 1995 günlü kararıyla, Et ve Balık Kurumu'nun, Et Balık Ortak Girişim Grubuna satılmasına karar verdi. Et Balık Ortak Girişim Grubunun sermayesinin en az yüzde 5'i besicilere veya besici dernek ve kooperatiflerine, en az yüzde 5'i kasaplara veya kasap dernek ve kooperatiflerine, kalan kısmın bir bölümü ticaret ve sanayi odalarına, şirket çalışanlarına ve emeklilerine ve bir kısmı da "HAK-İŞ Konfederasyonu ve bünyesinde bulunan sendikalar ile bu Konfederasyon ve bünyesinde bulunan sendikaların üyelerine ve çalışanlarına" verilecekti. Satılan mal varlığının yalnızca arsa değerinin 11,3 trilyon lira olduğu tahmin ediliyordu. Satış bedeli ise yalnızca 1,5 trilyon liraydı ve bu miktar 24 ay sonra ödenecekti. Et ve Balık Kurumu'nun her türlü borcunu devlet üstleniyordu. 60 milyar liralık et stoku devredilecekti. Bunun parası da 18 ay sonra devlete ödenecekti. HAK-İŞ'in bu girişimi Demokrasi Platformu içinde tepkiyle karşılandı.

8 Şubat 1995 günkü Başkanlar Kurulu toplantısında gündemin diğer maddelerine geçilmeden, HAK-İŞ'in özelleştirmeye ilişkin tavrı gündeme getirildi ve aşağıdaki açıklama yapıldı:

"Demokrasi Platformuna katılan örgütlerin başkanları 8 Şubat 1995 Çarşamba günü saat 10:30'da toplandı.

"Örgüt başkanları gündemleri uyarınca, özelleştirme konusundaki son gelişmeleri değerlendirdiler. Özellikle, Et ve Balık Kurumu'nun satışı konusunda görüşler ortaya konuldu. Platform mensupları özelleştirmenin uluslararası sermayenin çıkarlarına hizmetten başka bir anlam gelmediği konusundaki görüşlerini yinelediler. Bu çerçevede, özellikle sendikaların özelleştirme kampanyalarına kararlı bir biçimde karşı çıkmaları gerektiği vurgulandı. Sendikalardan kaynaklanan özelleştirme karşıtı tepkileri yumuşatmak ve sendikaları etkisizleştirmek için bazı sendikal örgütlere özelleştirme adı altında yağmadan pay sağlama eğilimleri kınandı.

"Daha önce İngiltere'de Thatcher'in örneğini verdiği bu tür uygulamaların sonuçlarının sermayenin tabana yayılması ve benzeri iddiaların dayanıksızlığını ortaya koyduğu dile getirildi.

"Bugüne değin özelleştirme konusunda köktenci bir tutum almış olan HAK-İŞ'in hiçbir şekilde özelleştirmeyi kamuoyu ve işçi hareketinin gözünde sevimlileştirme oyununa alet olmaması gerektiği görüşü ortaya kondu.

"Görüşmeler sonunda HAK-İŞ adına toplantıya katılmış olan Genel Eğitim Sekreterinin bu görüşleri örgütüne götürmesi ve HAK-İŞ'in bu konudaki tavrını bir kere daha gözden geçirmesi önerildi.

"Gelecek toplantının yine bu konuda HAK-İŞ'ten gelecek yanıtı görüşmek üzere 15 Şubat 1995 Çarşamba günü saat 10:30'da yapılması kararlaştırıldı."

Bu gelişme, HAK-İŞ'in 1995 yılı sonunda toplanan 8. Genel Kurulu'na sunulan Çalışma Raporu'nda şöyle ifade edildi (HAK-İŞ, 1995: 304-305):

"8 Şubat 1995 tarihinde yapılan Başkanlar Kurulu toplantısında ise traji-komik denilebilecek bir karar alındı. O günlerde EBK'nın HAK-İŞ'e satışı gündemdeydi ve sadece bir takım çıkar gruplarının karşı çıktığı bu satışa her nasıl oluyorsa Demokrasi Platformu'nun başta TÜRK-İŞ olmak üzere birçok üyesi de bu satışa tepki gösteriyordu. Özelleştirmenin gündeme gelmesiyle birlikte her açıdan büyük mücadeleler sergileyen ve bu mücadelelerinde de hep yalnız bırakılan HAK-İŞ, bu satışa talip olduğundan dolayı suçlanıyordu. İddia ise oldukça gülünçtü. Demokrasi Platformunun üyeleri HAK-İŞ'i yağmadan pay almakla suçluyorlardı.

"Oysa aynı örgütler, Yem Sanayii'nin, SEK'in ve EBK'nın özelleştirilmesi karşısında HAK-İŞ'in örnek ve sabırlı mücadelesine destek vermekten kaçınmışlardır. Bazı çıkar örgütlerinin ellerinden kaçırdıkları bu büyük tesise HAK-İŞ'in talip olmasına, tıpkı o çıkar gruplarının söylemiyle karşı çıkıyorlardı ve bir yandan özelleştirme karşıtı olduklarını dile getirirken, bir yandan da bu çıkar gruplarının ekmeğine yağ sürüyorlardı.

"Özelleştirme konusunda diğer konfederasyonların da bizim modelimize benzer çalışmalar içerisinde olduklarını, örneğin DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikasının Beşiktaş Belediyesi'ne bağlı BELTAŞ'a ortak olduğunu; yine SSK'nın İstanbul'daki tesislerini kullanmak ve işletmek üzere 20 yıllığına kiraladıklarını; ayrıca TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarından bazılarının özelleştirilecek çeşitli KİT'lere talip olduklarını biliyoruz.

"Konfederasyonumuz daha önceki çabalarında yalnız bırakıldığı gibi bu girişimde de yalnız bırakıldı ve Demokrasi Platformu'nun diğer üyeleri tarafından tıpkı çıkar grupları gibi hedef tahtasına yerleştirildi. HAK-İŞ Yönetim Kurulu'nun Demokrasi Platformu'nun bu görüşlerine karşı tavrı sert oldu."

9 Şubat 1995 günü HAK-İŞ Yönetim Kurulu imzasıyla aşağıdaki bildiri yayımlandı:

"8 Şubat 1995 tarihinde 'Demokrasi Platformu Çalışma İlkeleri ve Program Taslağı,' 'Hazırlanan Taslak Raporlara Son Şeklinin Verilmesi,' 'Kısa Erimli Etkinlik Programı' gündem konularını tartışmak üzere Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu toplandı.

"Ancak gündeme geçilmeden, birgün önce toplanan Sekreteryanın karar almamasına rağmen basın toplantısı düzenlendi. Birtakım kuruluş temsilcilerinin önyargılı ve dogmatik tavırlarla davet yazısında belirtilen gündem maddelerini bir kenara bırakıp, bugün uygulanan özelleştirme uygulamaları ve HAK-İŞ'in içişlerine karışıp, yargısız infaz yolunu seçtikleri görüldü.

"Konfederasyonumuz bugüne kadar devletin kaymağını yiyen bazı holdingler ve onların sözcüleri ile birlikte ideolojik saplantı içindeki bazı kişi ve kuruluşların da boy hedefi haline getirilmek istenmektedir.

"Bilindiği üzere gönüllülük esasına göre kurulan ve 14 aydır ortak paydalarda mücadele etmeyi ilke olarak benimseyen Demokrasi Platformu çalışma geleneği oybirliği esasına dayanmaktadır.

"Ancak Platform 8 Şubat 1995 tarihinde meselelere sığ, kör, yanlı, dogmatik ve çağdaş ihtiyaçların gerisinde kalmış bir düşünceye sahip

olan, birkaç kişinin başını çektiği, bugün Doğu Blokunda bile yok olan Marksist düşünce merkezli bir birliktelik haline gelmiştir.

"Ne yazık ki; bu çeşit ilkel sendikal anlayış ve ideolojik saplantularla, bu dar kafalarla Türkiye 2000'li yıllara taşınamaz. Demokrasi Platformu da artık çalışanların sesi değil, ideolojik amaçlı bir örgütlenme biçimine dönüşmüştür.

"Başlangıçta bizi bir araya getiren paydaların ve gelenekselleşen tavırların yok olması, Konfederasyonumuzu ciddi boyutlarda rahatsız etmiştir.

"Nitekim; Genel Başkanımızın, son bir kaç aydır toplantılara katılmaması bu rahatsızlığın sonucudur. Her türlü demokratik platformlarda kompleksiz olarak yer alan HAK-İŞ, bazı kişilerin komplekslerinin Demokrasi Platformu ilkelerinin önüne geçmesinden rahatsızlık duymaktadır.

"Demokrasi Platformu özellikle Anayasa, Demokratikleşme, İnsan Hakları ve Özelleştirme gibi temel sorunlar karşısında 14 aydır hiçbir çözüm üretmeyen, bildiri yayınlamaktan öte bir etkinliği görülmeyen, Et Balık Kurumu ve Karabük dışındaki özelleştirme uygulamalarına karşı herhangi bir caydırıcı etkinlik ortaya koyamayan, hiçbir platformun HAK-İŞ'i sorgulamaya hakkı da, yetkisi de yoktur.

"Özelleştirme uygulamaları karşısında bugüne değin hemen hiçbir etkinliği bulunmayan kişi ve kuruluşların Konfederasyonumuz uygulamaları hakkında böylesine fikir beyan etme hakları da yoktur. Bilindiği üzere, bugüne kadar yağmaya dönen özelleştirme işlemlerini iptal ettirme başarısını gösteren tek örgüt HAK-İŞ'tir.

"HAK-İŞ, caydırıcı etkinlikleri, söylemleri ve uygulamaları ile tek örnek kuruluştur. Özgün projeleri ve alternatif sendika modelleri ile birçok kişi ve kuruluşun çok ilerisindedir.

"Demokrasi Platformunda yukarıda ifade edilen anlaşılmasız ve tutucu tavırlardan vazgeçildiğine, Konfederasyonumuz yöneticileri inandırılınca kadar bu platformdan çekildiğimizi kamuoyuna saygı ile duyururuz."

Temel Konularda Demokrasi Platformu'nun Çizgisinin Netleşmesi

Demokrasi Platformu 15 Şubat 1995 günü TÜRK-İŞ'te toplandı. Toplantı öncesinde Demokrasi Platformu adına yapılan açıklamada, Platformun geçmişi ve önündeki görevler aşağıdaki biçimde değerlendiriliyordu:

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 15 Şubat 1995 günü toplanarak, Demokrasi Platformu'nun Çalışma İlkeleri ve Program Taslağı'nı ve bugüne kadarki çalışmalarını değerlendirecek, önümüzdeki dönemde çalışanların hak ve çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi ile ülkemizde demokrasinin korunması ve güçlendirilmesi konusunda işbirliği ve güçbirliği içinde yapılması gereken işleri programlayacaktır.

"14 aydır çalışmalarını sürdüren Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, ülkemizin, halkımızın, tüm çalışanların hak ve çıkarlarının korunması, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla hayata geçirilmesi ve insan haklarına saygılı, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin yaratılması için, farklı alanlarda etkinlik gösteren örgütlerin diyalog, işbirliği, güçbirliği ve dayanışma için oluşturdukları gönüllü bir birlikteliktir. Demokrasi Platformu ülkemizde yeni bir gelenek yaratılmasında belirleyici bir rol üstlenmiştir. 5 Nisan İstikrar Programı'na birlikte karşı çıkılması, 1 Mayıs'ın işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak birlikte kutlanması, 20 Temmuz Genel Eyleminin birlikte düzenlenmesi, 24 Nisan İşsizlik ve Pahalılıkla Mücadele Mitinginde, 26 Kasım Büyük Yürüyüşünde, kamu çalışanlarının 20 Aralık Genel Eylemi'nde ve çeşitli yöresel eylemlerde işbirliği yapılması, Terörle Mücadele Yasası ve İl İdaresi Yasasında yapılmak istenilen değişikliklerin birlikte gösterilen çabayla engellenmesi, Özel Dedektiflik Yasası'nın veto edilmesinin sağlanması, Demokrasi Platformu'nun bugüne kadarki somut adımlarından bazı örneklerdir. Ayrıca, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun varlığı, ülkemizin dört bir köşesinde benzer hedefleri benimseyen yapılanmalara da örnek olmuş, yolgösterici bir işlev üstlenmiştir.

"Demokrasi Platformu başlangıçta özelleştirmeye, taşeronlaşmaya ve işten atmalara karşı bir işbirliği olarak başlamıştır. Demokrasi Platformunu oluşturan örgütler, özelleştirme adı altında kamu mallarının

bir avuç yerli ve yabancı sermayedar tarafından yağmalanmasına karşı çıkmıştır. Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu'nun 8 Şubat 1995 günü yapılan toplantısında, Et ve Balık Kurumu'nun özelleştirilmesinde HAK-İŞ'in bazı yöneticilerinin üstlendikleri rol, bu yağmadan pay alma olarak eleştirilmiş ve kendilerinden, Demokrasi Platformu'nun bugüne kadarki ilkeleri çerçevesinde, bu görüşlerinin gözden geçirilmesi istenmiştir. Ancak HAK-İŞ'in bazı yöneticileri, kamu mallarının yağmalanmasından pay almak ve işçilerin işletmeye ortaklığı söylemiyle profesyonel kurullar aracılığıyla sendikaları holding konumuna getirmeyi hedef alan ideolojik yaklaşımlarını hayata geçirmek için Demokrasi Platformu'nun bugüne kadarki ortak belgelerinde yer alan ilkeleri hilal etmeyi ve Demokrasi Platformu'ndan ayrılmayı tercih etmişlerdir. Demokrasi Platformu, HAK-İŞ'in bazı yöneticilerinin kamuoyu ve özellikle çalışanlar tarafından şiddetle eleştirilen yağmadan pay alma çabasını tepkiyle karşılamaktadır.

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, ülkemizin bağımsızlığının ve insan haklarına saygılı, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin korunması ve güçlendirilmesi için işbirliği, dayanışma ve güçbirliğini sürdürecektir. Demokrasi Platformu, uluslararası ve yerli tekelci sermayenin taleplerini yerine getirmek için halkımızın yoksullaştırılmasını ve ülkemizin bağımsızlığının ve çıkarlarının çiğnenmesini temel alan yeni istikrar programlarına karşı bugünden karşı koyma hazırlığı içindedir. Yapılacak çalışma bu toplantıda programa bağlanacaktır.

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, ülkemizin, halkımızın ve tüm çalışanların umududur. Örgütlerimiz, bu sorumluluk duygusu içinde işbirliği, dayanışma ve güçbirliğini sürdürmekte kararlıdır.

"Demokrasi Platformu'nun önümüzdeki çalışma programını oluşturacak onbir ana konu belirlenmiştir. Bu konular, demokratikleşme, Güneydoğu sorunu, ekonomik sorunlar, özelleştirme, çalışma hayatının demokratikleştirilmesi, kamu çalışanlarının sendikal ve siyasal hakları, sosyal güvenlik, eğitim, sağlık, tarım ve uluslararası ilişkiler'dir. Bu konularda ihtisas komisyonlarınca hazırlanan raporların genel bir programa dönüştürülmesi çabalarına hız verilecektir.

"Önümüzdeki günlerde Avrupa Birliği ile Türkiye'nin gümrük birliğine girmesi konusundaki tartışmaların yoğunlaşması sürecinde, Örgütlerimiz, demokratikleşme çabalarının en kısa sürede gerçekleştirilmesi amacıyla kısa vadeli aktif bir çalışma programı belirleyecekler ve bunu, en geniş kamuoyu desteğini alarak hayata geçirmeye çalışacaklardır."

Toplantıda, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu Çalışma İlkele-ri ve Programı kabul edildi. Toplantıda alınan kararlar ise, 16 Şubat 1995 tarihinde açıklandı. Kararlar şöyleydi:

"Demokrasi Platformunu oluşturan örgütlerimiz başta Anayasanın değiştirilmesi olmak üzere demokratikleşme konusunda atılması gereken adımların kararlı bir şekilde takipçisidir. Meclis gündemine alınan, ardından tekrar komisyonlara gönderilen Anayasa değişiklikleri vakit geçirilmeden gündeme alınmalı ve görüş ve taleplerimiz doğrultusunda kabul edilmelidir.

"Demokrasi Platformumuz tespit edilen 11 ana konudaki görüşlerini ihtisas komisyonlarına hazırlamış ve bu konuda ortak tartışmalara başlamıştır. Çalışma programımızı oluşturacak olan bu konularda başta TBMM Başkanlığı olmak üzere Siyasal Partiler ziyaret edilecek ve görüşlerimizin kamuoyunda diğer demokratik kuruluşların ve kişilerin katılımıyla daha yetkin hale getirilmesi ve hayata geçirilmesi için, halkımızın da desteğiyle yoğun bir çaba içersine girilecektir.

"Demokrasi Platformu, uluslararası ve yerli tekellerin çıkarları doğrultusunda ve ülkemizin, halkımızın ve tüm çalışanların çıkarlarını ayaklar altına alacak yeni istikrar programlarına karşı tüm halkımızı uyanık olmaya çağırmakta ve Hükümeti, çalışanlardan yana ulusal bağımsızlıkçı bir çizgi izlemesi konusunda uyarmaktadır.

"Demokrasi Platformu, Hükümetin vaadlerinde de yer alan ve ülkemizin, halkımızın ve tüm çalışanların çıkarları doğrultusundaki bu taleplerimizin hayata geçirilmesi için somut adımların atılmaması durumunda, halkımızın da desteğiyle tüm çalışanların meşru ve demokratik gücünü çeşitli toplantı ve etkinliklerle gösterecektir."

Demokrasi Platformu'nun iç işleyişine ilişkin düzenlemelere ilişkin tartışmalar, 1993 yılı Kasım ayında başladı. Platform sekreteryası bu konuda bazı çalışmalar yaptı. Tartışmaya açılan ilk metin, sekreteryanın 24 Kasım 1994 günlü toplantısında ele alındı. Bu metinde, Platformun organlarının Başkanlar Kurulu, Yürütme Kurulu ve Sekreterya olması öngörülüyordu. Ayrıca Platform Danışma Konseyi ve Yerel Demokrasi Platformları konuları ele alınıyor, ortak bir yayın çıkarılması hedefleniyordu. Platformun çalışma ilkeleri ve çalışma programı da düzenleniyordu. Ancak bu metin Demokrasi Platformunun yetkili organı olan Başkanlar Kurulu'nda ele alınmadı ve karara bağlanmadı.

HAK-İŞ'in 30 Kasım - 3 Aralık 1995 günleri toplanan 8. Olağan Genel Kurulu'na sunulan **Çalışma Raporu**'nda (HAK-İŞ, 1995: 295-297), Demokrasi Platformu'nun kuruluşunun hemen ardından, "Platformun yapılanması, ilkeleri ve çalışma programı da şu şekilde açıklandı" denildikten sonra sözkonusu taslak sunulmakta ve ardından 10 Kasım 1993 toplantısına geçilmektedir. Bu taslak metin, çalışmaların başında değil, 1994 yılı Kasım ayında hazırlanmıştır. Bu durum, taslak metindeki "Demokrasi Platformu çalışmaları yaklaşır bir yıldır sürmektedir" sözlerinden de anlaşılabilir. Çalışma İlkeleri ve Programı taslağı HAK-İŞ Temsilcisinin de katıldığı 7 Şubat 1995 günlü toplantıda biçimlendirildi. Taslak metin Platformu Başkanlar Kurulu'nun 8 Şubat 1995 günlü toplantısında ele alınamadı. Sekreteryanın 14 Şubat 1995 günlü toplantısında bu taslak üzerinde bazı değişiklikler yapıldı. Metin, Platform Başkanlar Kurulu'nun 15 Şubat 1995 günlü toplantısında kabul edildi. DİSK'in 26-28 Ocak 1996 günleri toplanan Olağanüstü Genel Kurulu'na sunulan **Çalışma Raporu**'nda yer alan çalışma ilkeleri de tartışma amacıyla hazırlanan ilk taslaktır (DİSK, 1996: 57-58).

Çalışma Platformu'nun Çalışma İlkeleri ve Programı aşağıda sunulmaktadır:

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, siyasal görüş, din, mezhep, etnik köken, ırk, cinsiyet, bağlı bulunulan hukuksal statü, işkolu veya meslek ayrımı yapmaksızın, çalışanları temsil eden örgütlerin, dayanışma, işbirliği ve güçbirliği için oluşturdukları sürekli bir yapılanmadır.

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun temel hedefi, ülkemizde demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla hayata geçirilmesi, tüm çalışanların hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesidir.

"Demokrasi Platformu'nun karar organı Temsilciler Kurulu'dur. Temsilciler Kurulu, prensip olarak, katılan örgütlerin genel başkanlarından oluşur. Genel başkanlar, gerekli gördüklerinde, bir başka yöneticiyi görevlendirebilirler.

"Platform bünyesinde Temsilciler Kurulu kararlarını uygulamak, katılan örgütler arasındaki iletişim ve eşgüdümü sağlamak üzere, bir Sekreteryaya oluşturulur. Sekreteryaya, Temsilciler Kurulunca belirlenen örgütlerin görevlendireceği temsilcilerden kurulur. Sekreteryaya kendi içinden bir sekreter seçer. Sekreteryaya periyodik olarak toplanır. Sekreteryaya güncel konularda belirlenmiş program çerçevesinde girişimlerde bulunabilir ve açıklamalar yapabilir. İhtiyaç duyduğunda Temsilciler Kurulu'nu toplantıya çağırır.

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun merkezi yapılanmasının alt kuruluşları olmamakla birlikte, yerel düzeyde oluşmuş bulunan yerel Demokrasi Platformlarına olabildiğince perspektif sunmak ve bunlarla koordine içinde çalışma hedeflenmiştir. Bu yerel demokrasi platformlarını, olabildiğince, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun Temsilciler Kurulu'nca belirlenmiş ilkeleri doğrultusunda hareket etmesi ve merkezi düzeyde temsil edilen örgütlerin temsilcilerinden oluşmasına özen gösterilir.

"Demokrasi Platformu'na katılan örgütleri biraraya getiren en temel ilke, demokrasi ve çalışanların hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesidir. Temel çalışma ilkeleri, örgütlerin bağımsızlığı, eşitliği, iç işlerine karışmama, karşılıklı saygı ve güven ilişkisidir.

"(1) Demokrasi Platformu bir örgütlenme modeli ve bir üst örgüt değildir. Hiçbir örgütü içinde eritme ve erksizleştirme amacı ve anlayışı gütmeyiz.

"(2) Demokrasi Platformu gönüllü bir birlikteliktir. Bir diyalog, işbirliği, dayanışma, güçbirliği ve meşru ve demokratik zeminde mücadele aracıdır. Örgütlerin gündeminde olup, asgari müşterekler oluşturan konularda, işbirliği, dayanışma ve güçbirliği yapma amacını güder.

"(3) Üst örgütleri aracılığıyla Platform içinde temsil edilen örgütler ayrıca temsilci bulundurmazlar. Platformun mevcut yapılanmasının değiştirilmesi, Temsilciler Kurulu'nun kararıyla olur. Platforma katılmak için başvuran örgütler ya da çağrılmasında yarar görülen örgütler Sekreteryaya aracılığıyla Temsilciler Kurulu'na bildirilir. Bu örgütlerin Platforma alınması Temsilciler Kurulunca kararlaştırılır. Platform Temsilciler Kurulu, ülkemizde demokrasinin ve çalışanların hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi çabası içinde gerekli gördüğünde, Platform dışındaki kuruluşlarla veya girişimlerle de ilişki, dayanışma, işbirliği ve güçbirliği içine girebilir, bu kuruluşların yöneticileriyle görüşme ve ortak toplantı yapabilir.

"(4) Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun ilişki ve çalışmaları, birlikte belirlenen konularla sınırlıdır. Örgütlerin iç işleyişleri ve örgütler arasındaki ilişki ve anlaşmazlıklar, Demokrasi Platformu'nun yetki alanı dışındadır.

"(5) Gereksinim duyulduğunda, kamuoyuna, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu başlığı altında ortak duyurular yayınlanır.

"(6) Platform karar ve çalışmalarında 'ortaklıklar' geçerlidir. Kararların alınmasında oybirliği esas olmakla birlikte, Demokrasi Platformunu oluşturan örgütlerin çoğunluğunun kararıyla, kendi adlarını belirterek Demokrasi Platformu adı altında davranma hakları saklıdır.

"(7) Demokrasi Platformu, kendisini oluşturan örgütlerin birlikte veya tek tek düzenleyeceği ve Demokrasi Platformu'nun ilkelerine uygun etkinlikleri destekler.

"(8) Demokrasi Platformu, devletten, hükümetlerden ve siyasal partilerden bağımsızdır.

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, ülkemizin, çalışanların ve Platformu oluşturan örgütlerin gündeminde yer alan ve çözüm bekleyen sorunları bir program çerçevesinde ele alır, ortak demokratik ve meşru mücadelesindeki öncelikleri, önerileri ve ortak eylem programını belirler; birlikte belirlenen çizgide Parlamento, Hükümet, siyasal partiler ve diğer demokratik kitle örgütleri ve girişimlerle gerekli gördüğü ilişkileri kurar; çalışanlar adına toplumsal muhalefete

öncülük eder ve çalışanlar adına toplumu yönlendirme konusunda çaba harcar. Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, Platformu oluşturan örgütler aracılığıyla, uluslararası alanda da bu anlayışla ilişkiler geliştirir.

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu öncelikle aşağıdaki konularda çalışma yaparak, ortak öneri ve politikalar oluşturmaya çalışır:

- ✓ Demokratikleşme*
- ✓ Güneydoğu Sorunu*
- ✓ Ekonomik Sorunlar*
- ✓ Özelleştirme*
- ✓ Çalışma Hayatının Demokratikleştirilmesi*
- ✓ Kamu Çalışanlarını Sendikal ve Siyasal Hakları*
- ✓ Sosyal Güvenlik*
- ✓ Eğitim*
- ✓ Sağlık*
- ✓ Tarım*
- ✓ Uluslararası İlişkiler."*

Gazi Mahallesi Olayları

12 Mart 1995 günü, İstanbul'da çoğunluğunu Alevilerin oluşturduğu Gaziosmanpaşa Mahallesi'nde bir kahveye vahşi bir saldırı yapıldı. Bu provokasyonun ardından başlayan olaylarda, bazı silahlı gruplar, halkın haklı tepkisini başka bir yöne süreklemeye çalıştı. Diğer taraftan, bazı polisler, yetkilerini aşarak ve hedef gözeterek silah kullandılar ve olayın daha da tırmanmasına yol açtılar. Gazi Mahallesi'ndeki olaylardan sonra, Demokrasi Platformu tarafından bir açıklama yapıldı. 14 Mart 1995 günlü açıklamanın bazı bölümleri aşağıda sunulmaktadır:

"Yıllardır her türlü terör, egemen güçlerin baskı ve sömürülerinin devamını ve gizlenmesini sağlamak için kullanılmaktadır. 12 Mart 1995 günü Gaziosmanpaşa'da yeni bir Sivas Katliamı yaşanmış ve süregelen terör ve faili meçhul cinayetler serisine bir yenisi daha eklenmiştir.

"İç savaş tahriki olarak gördüğümüz bu saldırı, demokratikleşme önlemlerinin hayata geçmesi, 700 bin işçinin toplu sözleşme görüşmelerinin yapılması, kamu çalışanlarının sendikal haklarının tartışılması ve genişletilmesi sürecini engellemeyi ve demokrasi-dışı müdahalelere ortam hazırlamayı amaçlamaktadır.

"Bu süreci engellemeye çalışanlar, Türkiye'de, gelişmekte olan demokratikleşme hareketini baskı altında tutmayı amaçlamışlardır.

"Saldırganlar, çoğunlukla Alevi yurttaşlarımızın bulunduğu kahvehane ve pastahaneleri tarayarak masum halkı katletmişlerdir. Güvenlik güçleri katliama seyirci kalmış, bu tutum doğal olarak halkta tepki uyandırmıştır.

"Bu tepkiler yoğun acıların ürünüdür, ancak tam da saldırganların istediği ortama katkı sunma tehlikesini de taşımaktadır.

"Bu nedenle Demokrasi Platformu, halkı uyanıklığa, serinkanlılığa ve geleneksel kardeşlik duygularını canlı tutmaya davet etmektedir.

"Olayları sağduyu ve hoşgörü ile karşılamayarak daha da tırmandıran ve yeni ölümlerin, yaralanmaların ve baskıların sorumlusu olan güvenlik görevlilerini kınıyor, yasal yetkilerini aşan güvenlik güçlerinin bu tutumlarıyla suç işlediklerini anımsatıyor, uygulamaları ile yeni olaylara neden olmalarını ve polisin demokratikleştirilmesini istiyoruz.

"Ülkede halkın güvenliğini sağlamaktan birinci derecede sorumlu İçişleri Bakanı'dır. Bu nedenle, bu katliam ve sonrasındaki ölümle sonuçlanan olayları değerlendirmedeki ve olaylara müdahaledeki yanlış ve yanlış tutumu karşısında kendisini derhal istifaya davet ediyoruz.

"İnsan haklarına dayalı, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olabilmenin birinci koşulu, halkın can güvenliğini sağlamak ve ülkede iç ba-

rişî korumaktır. Bu nedenle olayın yaratıcısı olan örgüt, birey ve görevlilerin tez elden saptanmasını sağlayacak ciddi bir soruşturmanın başlatılması ve bu tür olayların yaratıcısı olan güçlerin etkisizleştirilmesini ve olayların asıl kışkırtıcısı olarak gördüğümüz ve Devletin içine yuvalanmış bazı karanlık güçlerin ortaya çıkarılmasını ve bunlardan hesap sorulmasını;

"Ayrıca, evlerde operasyonların durdurulmasını, normal yaşama dönülmesi için sokağa çıkma yasağının kaldırılmasını, halkın beslenme ve sağlık gereksinmelerinin ivedi olarak karşılanmasını, gerçek ölü ve yaralı sayısının açıklanmasını istiyoruz."

Bu açıklamanın ardından, 14 Mart günü Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu'nun üyeleri Başbakanlık'a bir siyah çelenk bırakarak, olayları protesto etti.

Bu arada, kamu çalışanlarının Demokrasi Platformu içinde temsil edilen örgütleri, Platform'da Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu adı altında temsil edilmeye başlandı.

1 Mayıs 1995

Demokrasi Platformu'nun 1995 yılı Nisan ayındaki gündeminde, 1 Mayıs hazırlıkları vardı. Platform Başkanlar Kurulu 5 Nisan günü bu konuda bir açıklama yaptı. Açıklamanın bazı bölümleri aşağıda sunulmaktadır:

"5 Nisan İstikrar Programı'nın işçiler, kamu çalışanları, emekliler, işsizler, esnaf, sanatkar ve köylüler için faturası çok ağır olmuştur... Özelleştirme, taşeronlaştırma, yerli ve yabancı kaçak işçi çalıştırma, işten çıkarma, işyerlerini bölme, işyerlerini geçici olarak kapatma, işçileri tehditle sendikadan istifa ettirme, sendikacılara baskı yapma, kamu çalışanlarının 20 Aralık 1994 eyleminden sonra yaşadıkları sürgün ve benzeri ceza uygulamaları, kamu çalışanlarının uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma haklarının kullanılmasının önündeki iç hukuk engellemelerinin ısrarla kaldırılmaması, yürürlükteki toplu iş sözleşmelerini uygulamama, 'sıfır zam' veya geleceğe yönelik enflasyon tahminine dayalı ücret zammı önerme, grev erteleme, grev kırıcılığını teşvik etme gibi uygulamalarla, ülkemizde demokrasinin güvencesi sendikacılık hareketi çöktürmek istenmektedir."

"Bütün bu olumsuz koşullar karşısında, başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm çalışanların daha çok birlik, dayanışma ve mücadele içinde olmalarına, üretim, tüketim ve siyaset alanlarındaki güçlerini daha etkin kullanmalarına gerek vardır. İçinde yaşadığımız krizden çalışanlar lehine kazanımlarla çıkmanın yolu, tüm çalışanların ekmek, barış, özgürlük, bağımsızlık ve demokrasi için, meşru ve demokratik mücadeleyi geliştirmelerinden geçmektedir. Bu bütünlüğün ve mücadelenin sağlanamaması durumunda, krizin ülkemiz ve tüm çalışanlar açısından maliyeti daha da artacaktır..."

"Toplumsal barış, farklı siyasal görüşlerden, farklı etnik kökenlerden ve farklı mezheplerden çalışanların ortak ihtiyacıdır. Çünkü onları birleştiren ortak nokta, emekçi olmalarıdır.

"Toplumsal barış ancak ve ancak, demokrasinin eksiksiz varolduğu koşullarda yaşayabilir. Barışın güvencesi demokrasidir. Bu nedenle, demokrasinin yaşamın tüm alanlarında hakim olması gerekmektedir... Toplumsal barış ve demokrasi ancak bağımsızlıkla anlam ve içerik kazanır. Günümüzde uluslararası tekelci sermayenin 'Yeni Dünya Düzeni' adı altında tek güç olarak uyguladığı politikaların en önemli alanlarından biri ülkemiz ve bölgemizdir. Süper güçlerin ülkemiz ve bölgemiz üzerindeki oyunlarının boşa çıkarılması için verilecek bağımsızlık mücadelesi, barış ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır..."

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, yalnızca bünyesindeki kuruluşları değil, ülkemizde bağımsızlıktan, demokrasiden ve toplumsal barıştan yana tüm örgütlü kesimleri ve tek tek kişileri, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı, bu yıl 'Bağımsızlık, Barış ve Demokrasi için Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü' olarak kutlamaya çağırmaktadır. 1995 yılında 1 Mayıs yalnızca bir gün olarak değil, tüm çalışanların ekmek, barış, özgürlük, bağımsızlık ve demokrasi talebinin tüm topluma iletileceği ve ülkenin her yerinde ve özellikle de yerel demokrasi platformları girişimlerinin bulunduğu kentlerde Nisan ayı boşunca gerçekleştirilecek bir dizi etkinlikle kutlanacaktır. 1 Mayıs 1995 Pazartesi, bütün bu etkinliklerin taçlandığı gün olacaktır."

Bu bildiride, bağımsızlığın vurgulanması ve başka anlamlara çekilebilecek "barış" kavramı yerine "toplumsal barış" kavramının kullanılması önemlidir. Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun ortak metninde bu iki kavramın özellikle vurgulanması, bu ilişkiler içinde daha işin başından beri sürmekte olan bir çekişmenin açığa çıkmasıydı. Demokrasi Platformu'nu oluşturan yapıların içinde, Türkiye'de toplumsal dönüşümlerde Kürt milliyetçiliğine bel bağlayan kişiler vardı. Demokrasi Platformu, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını savunarak, Sevr savunucuları karşısında açık bir tavır takınmış oluyordu. Demokrasi Platformu, PKK'yı meşrulaştırmaya çalışan bazı Avrupalıların "barış" kampanyalarının oyununa da gelmiyordu. Bu yıllarda bu konuda çok açık bir tavrın alınması son derece önemliydi. Türkiye'de siyasal ve toplumsal saflaşma bu hat üzerindeydi. Demokrasi Platformu 1993 yılı sonlarında biçimlenirken bu yapıyı Sevr'i hortlatma çabalarının bir aracı olarak kullanmak isteyen bazı kişilerin umutları 1995 yılı başlarında kırılmaya başladı. PKK'nın askeri alanda henüz büyük darbeler yemediği, tüm ücretli çalışanların Demokrasi Platformu içinde birlikteliğinin henüz sağlanamadığı ve farklı amaçlı derneklerin eşit oy hakkıyla temsil edildiği koşullarda, Demokrasi Platformu'nun 1993 yılındaki yapısıyla devam etmesi olanaklı değildi. Nitekim 1995, bazı ortak etkinliklere karşın, Demokrasi Platformu'nun bir süreç içinde sönümlendiği yıl oldu.

Bazı kişiler, sekreteryaya çalışmalarında daha ilk günlerden itibaren, emperyalistlerin Ortadoğu politikasının aracı durumundaki terör örgütünün yarattığı ve Güneydoğu Anadolu'daki çağdışı ekonomik ve toplumsal ilişkilerden kaynaklanan sorunları "Kürt sorunu" olarak Demokrasi Platformu'nun gündemine sokmaya çalıştı. Bu konuda diğer bazı kuruluşların takındıkları kesin tavır karşısında, demokrasi anlayışları bu sorun çevresinde biçimlenen bazı kuruluşlar, Platform çalışmalarının dışına kaydılar. Sekreteryaya, ancak üzerinde mutabakat sağlanan konuları tartışma gündemine alma ilkesini yerleştirdiler.

Demokrasi Platformu içindeki bazı kuruluşların, eylemlerde hemen hemen hiç yer almamalarına veya kendi kitlelerini harekete geçirememelerine karşın sürekli eleştiri getirmeleri de ilişkilerde gerginlik yarattı.

Demokrasi Platformu'nun 1995 yılındaki ortak açıklamalarında işçi sınıfının ortak talepleri, bağımsızlık temelinde vurgulandı. Bu vurgulama süreci, bazı kişi ve kuruluşların Demokrasi Platformu'ndan ayrılması veya dışlanması ile birlikte gelişti. Demokrasi Platformu, işçi sınıfını ve halkı etnik kö-

kene veya mezhebe göre bölme girişimlerine karşı açık tavır aldı ve sınıf kimliği temelinde bütünlüğü savundu. Bu arada, demokrasi talep etti ve insan hakları ihlallerine karşı çıktı. Demokrasi talebini, etnik kimliği öne çıkaran bir perspektifle değil, sınıf perspektifiyle ele aldı. Demokrasi Platformu'nun 17 Nisan 1995 tarihli 1 Mayıs çağrısı bu açıdan güzel bir örnektir. Bazı çevrelerin engelleme çabalarına karşın, 1 Mayıs "işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü" olarak ifade edildi; 1 Mayıs'a "ezilen halklar" gibi bir içerik ekleme girişimlerine olanak tanınmadı. Bu çağrının bazı bölümleri aşağıda sunulmaktadır:

"1 Mayıs, işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günüdür.

"1 Mayıs, dünyanın her yerinde işçilerin, emekçilerin bağımsızlık, barış, demokrasi, eşitlik, özgürlük ve kardeşlik özlemlerinin dile geldiği bir gündür...

"Ülkemizde toplumsal barış tehdit altında; yasaklar, baskılar, terör ve karanlık güçlerin komploları dinsel, etnik ve mezhepsel düşmanlıkları körüklüyor. İnsan haklarına ilişkin sorunlar sürekli artıyor. Her geçen gün birçok insan çatışmalarda ölüyor; faili meçhul cinayetler artıyor, failleri bulunamıyor.. Dinsel ve etnik temelli düşmanlıkların hangi boyutlara varabileceğini, Bosna'da, Çeçenistan'da, Azerbaycan'da, Afganistan'da, Somali'de yaşanan olaylardan biliyoruz. Bu koşulların acısını ise yine en çok işçiler, emekçiler çekiyor, çünkü düşmanlığın kıskırtılması, emekçilerin birlik ve dayanışma duygularını zayıflatma tehlikesini de taşıyor.

"Bu nedenle toplumsal barış vazgeçilmez talebimizdir... Toplumsal barış, farklı siyasal görüşlerden, farklı etnik kökenlerden ve farklı mezheplerden tüm çalışanların ortak ihtiyacıdır, çünkü ortak noktaları emekçi olmalarıdır.

"Sorunların çözümü demokrasiden, demokratikleşmeden geçiyor. Düşünce özgürlüğünün olmadığı, aydınların cezaevlerinde ömür törpülediği, çalışanların sendikal ve siyasal haklarının gelişkin olmadığı, toplu sözleşme ve grev haklarının fiilen içinin boşaltıldığı, yani demokrasinin olmadığı bir ülkede, sorunlar çözülemiyor.

"Bu nedenle demokrasi istiyoruz..."

"Uluslararası tekelleri sermaye gözünü ülkemize ve bölgemize dikmiş durumda. Ekonominin ve siyasetin iplerini tümüyle ellerine geçirmek istiyorlar. Özellikle IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlarıyla bugünüümüzü ve geleceğimizi onlar belirlemek istiyorlar. Buna izin vermemek için ülkemizin bağımsızlığı diyoruz."

"Bu taleplerle, gönüllü toplumsal barıştan, ülkemizin bağımsızlığından ve demokrasiden yana olan herkesi 1 Mayıs'a çağırıyoruz..."

"Haydi 1 Mayıs'a!"

"Haydi işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışmasını geliştirmeye!"

"Haydi ülkemizin bağımsızlığını, toplumsal barışı ve demokrasiyi yüceltmeye."

Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 19 Nisan 1995 günü yaptığı toplantısında, kamu çalışanlarının grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar için 20 Nisan 1995 günü gerçekleştirecekleri eylemi aktif olarak desteklemeyi kararlaştırdı.

Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun 1995 yılındaki 1 Mayıs bildirgesi, kapsamlı bir program niteliğindedir. Bildirinin bazı bölümleri aşağıda sunulmaktadır:

"İşçiler, Kamu Çalışanları, Ücretliler, İşçi Sınıfımız,

"Bugün dünyanın tüm ülkelerindeki ücretliler, aralarındaki siyasal görüş, ırk, etnik köken, ülke, din ve mezhep, cinsiyet, meslek, pozisyon ve benzeri farklılıkları kenara atarak, işçilik bağını ve sınıf kardeşliğini öne çıkartmaktadır..."

"Bugün ülkemizde tüm çalışanlar ciddi sorunlarla karşı karşıyadır."

"Bütün bu olumsuz koşullar karşısında, başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm çalışanların daha çok birlik, dayanışma ve mücadele içinde olmalarına, üretim, tüketim ve siyaset alanlarındaki güçlerini daha etkin kullanmalarına gerek vardır."

"İşçi sınıfı üretkendir, yaratıcıdır. İşçi sınıfı, ağırlaşan sorunlar karşısında, doğasından kaynaklanan iyimserliği ile yalnızca kendisinin değil, fakat aynı zamanda tüm halkın ve ülkemizin de umudu almıştır. Ülkemizi ve dünyamızı demokrasiye, toplumsal barışa ve huzura kavuşturacak, halkımızın refahını ve mutluluğunu sağlayacak güç, işçi sınıfımızdır."

Bildiride daha sonra ortak talepler ifade ediliyordu. Bildiri şu şekilde sona eriyordu:

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, herkesi ülkemizin demokratikleştirilmesi ve çalışanların sorunlarının çözülmesi mücadelesine katkıda bulunmaya ve mücadelenin meşru ve demokratik platformda sürdürülmesine davet eder."

Demokrasi Platformu bildirisinin bu sonuç bölümü de, 1995 yılında sürmekte olan bazı tartışmalar konusunda açık bir tavır alıştı.

1 Mayıs İstanbul'da ve çeşitli illerde Demokrasi Platformlarının ortak etkinlikleri olarak kutlandı.

Demokrasi ve Anayasa Forumu

1995 yılı haziran ayında Anayasa değişiklikleri gündeme geldi. Platform Başkanlar Kurulu 26 Haziran 1995 günü Ankara'da toplandı. 27 Haziran 1995 günü kamuoyuna açıklanan bildiride, kamu çalışanlarının meşru ve demokratik mücadelesine destek verildi, "Türkiye'yi 2000'li yıllara taşıyacak çoğulcu, katılımcı ve demokratik bir Anayasa" tartışmasının başlatılması çağrısında bulundu. Bildiride şu görüşlere de yer verildi:

"Demokrasi Platformu, halkımızı siyasal görüşlere, etnik kökenlere ve dini inançlara göre bölmeyi amaçlayan provokasyonlara karşı uyanık olmaya, terörün her çeşidine karşı çıkarak ülkemizin aydınlık geleceğine demokrasiyle ulaşılacağına olan ortak inancımızı sürdürmeye davet etmektedir."

"Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, ulusal bağımsızlığımızla bağdaşmayan Çekiç Güç'ün görev süresinin uzatılmamasını da talep etmektedir."

Bilindiği gibi, bu yıllarda Çekiç Güç'ün Türkiye'deki varlığı PKK için önemliydi. Bu yıllarda Çekiç Güç helikopterlerinin PKK'lı yaralıları kurtardığı ve PKK'ya lojistik destek sağladığı yolundaki iddialar bazı gazetelerde yer alıyordu. Ayrıca, Çekiç Güç'ün varlığı sayesinde Kuzey Irak'ta 36. Paralelin kuzeyindeki bölgede ABD'nin kontrolü altında bir Kürt devleti kurma çalışmaları sürdürülüyordu. PKK da faaliyetlerinin ağırlığını Suriye'den Kuzey Irak'ta Çekiç Güç aracılığıyla yaratılan ABD denetimli bölgeye kaydırmıştı. Demokrasi Platformu'nun bu konudaki açık ve net tavrı bu nedenle son derece önemliydi.

Demokrasi Platformu'nun son önemli etkinliği, 14-15 Temmuz 1995 günleri Ankara'da Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü salonunda düzenlenen "Demokrasi ve Anayasa Forumu" idi. Foruma katılım, arzulananın ve beklenenin çok altında oldu. İki günlük etkinliğin büyük bölümünde salonda çok az sayıda dinleyici vardı. Basında da istenilen etki yaratılamadı.

Demokrasi ve Anayasa Forumu'nun sonunda yayımlanan sonuç bildirgesinde, Türkiye'deki sorunlar dile getiriliyor ve ardından Anayasanın demokratikleştirilmesine ilişkin somut talepler ele alınıyordu. Bildirgenin sonunda da şu değerlendirme yer alıyordu:

"Demokrasi ve Anayasa Forumu, ifade edilen amacı ne olursa olsun, her türlü diktatörlüğe, darbelere, silahlı eylemlere ve teröre, hukuk dışı baskılara ve zor ve şiddet kullanarak görüşleri kabul ettirme ve iktidara gelme çabalarına karşı çıkmaktadır."

Bu ifade, 1993 yılı sonlarında Demokrasi Platformunu başka amaçlar için kullanma niyetini taşıyanlara karşı açık bir tavır alışı.

Bildiride, sorunların parlamenter demokratik düzen içinde çözüme kavuşturulacağı inancı özenle belirtiliyordu:

"Parlamento'da Anayasa konusunda olumsuz tutum sergileyen milletvekillerini özenle ve dikkatle izleyeceğiz. Onların bir daha milletvekili seçilmemelerini sağlama yolunda her türlü demokratik mücadeleyi sonuna kadar sürdüreceğiz."

"Bu aşamada demokratik süreci tıkanmadan kurtaracak ve çağdaş ve demokratik bir anayasaya gidecek yolu birazcık da aralayacak bir çare olarak erken seçim önerileri gündeme gelmiştir. Erken seçim taleplerini destekliyoruz ve gerçekleşmesi için tüm olanaklarımızla bu ta-

leplerin takipçisi olacağız. İnaniyoruz ki, demokrasinin içine düştüğü çıkmazdan kurtarılması demokrasinin gerçek sahiplerinin azim ve kararlılığıyla gerçekleşecektir.

"Bu nedenle, Parlamento'nun bugün için sergilediği aczi istismar ederek yeni bir demokrasi-dışı müdahaleye gerekçe oluşturma çabasında olanların da şiddetle karşısında olduğumuzu açıkça belirtiriz.

"İnaniyoruz ki, Parlamento'nun bugün içine düştüğü durum, esas olarak, yakın tarihimizde demokratik yaşamı tahribeden ve sağlıklı bir demokrasi için gerekli geleneğin ve kültür ve bilinç birikiminin oluşumunu engelleyen darbelerin ürünüdür. Dolayısıyla, mevcut hastalıkların asıl nedeni olan olumsuzluklara bir çare gibi sarılmamızı bekleyenler varsa, yanılmaktadır. Siyasal alanda mevcut yetersizlikleri ve yozlukları yeni bir müdahalenin gerekçesi yapma hayalinde olanlar varsa, karşılarında tam bir direnme kararlılığı içinde bizleri bulacaklarını artık bilmelidirler.

"Türkiye'nin aydınlık geleceğini kararttırmayacağız."

Bu bildirin altında, Demokrasi Platformu içinde isim olarak varlığını sürdüren bazı örgütlerin de imzası vardı. Ancak Demokrasi Platformu'nun bileşimi, yapısı ve işleyişi, bu bildiriye yer alan amaçları gerçekleştirmeye uygun değildi. Nitekim, niyetlenenler yapılamadı. Demokrasi ve Anayasa Forumu, başarısız bir girişim olarak kaldı.

TÜRK-İŞ'in Grevlerine Destek

Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun bundan sonraki tek girişimi, TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların 20 Eylül 1995 günü başlattıkları kamu kesimi grevlerine destek verilmesi oldu. Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu 19 Eylül 1995 günü yaptığı toplantıda, 20 Eylül 1995 günü Yol-İş'in Karayolları Genel Müdürlüğü'nde grev başlatırken düzenleyeceği gösteriye katılma ve aynı gün 12:30'da da Sakarya Meydanı'nda Demokrasi Platformu olarak basın açıklaması yapma kararı aldı. 20 Eylül 1995 günü yapılan açıklamada da aşağıdaki görüşlere yer verildi:

"Sosyal devlet, hukuk devleti yok edilmiş, ardından bağımsızlığımız ciddi tehdit altına sokulmuştur. IMF emretmekte, hükümet icra etmektedir. Siyasal iktidar, IMF'nin direktifleri doğrultusunda tüm çalışanlara savaş başlatmış görünümündedir..."

"Artık sermayenin oyunlarını boşa çıkartma vakti gelmiştir. Bu nedenle Demokrasi Platformu içerisinde yer alan örgütler işçilerin vermiş olduğu mücadeleyi kendi mücadeleleri olarak algulamakta, aynı oranda sahip çıktığını tüm kamuoyuna duyurmaktadır.

"Demokrasi Platformu örgütleri olarak, iktidarın uyguladığı işsizleştirme, özelleştirme, ücret dondurmaları, insan hakları ihlalleri politikalarına bir an önce son vermesini istiyor, bu konudaki mücadelemize, kamu işçilerinin grevlerine geniş halk kitlelerini katarak kararlılıkla devam edeceğimizin bilinmesini istiyoruz."

Bu bildiride yer alan kararlar yalnızca bir iyiniyet ifadesi olarak kaldı.

Sonuç

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların 20 Eylül ile 26 Ekim 1995 tarihleri arasındaki grevleri sırasında Demokrasi Platformu'nun etkili bir desteği görülmedi. TÜRK-İŞ tarafından 30 Nisan 1995 günü İzmir'de, 21 Mayıs 1995 günü Rize'de düzenlenen ve Sosyal Sigortalar Yasası'nda yapılmak istenilen değişikliklerin protesto edildiği mitinglere Demokrasi Platformu'nu oluşturan örgütler katılmadı. TÜRK-İŞ'in 5 Ağustos 1995 günü Ankara'da Kızılay Meydanında yaptığı Emeğe Saygı Yürüyüşü ve Mitinginde de bir işbirliği yapılmadı.

İnsan Hakları Derneği belirli bir noktadan sonra çalışmaların dışına kaydı.

1994-1995 yıllarında çeşitli demokratik kitle örgütleri Demokrasi Platformu'na katılmak için başvurdu. Ancak bunların hiçbiri bu yapının içine alınmadı. Bu yapılanmanın adında da vurgulandığı gibi, ilişkilerin çekirdeğini ücretli çalışanlar oluşturuyordu. Bu nitelik, özellikle Kürt milliyetçilerinin etkinliklerden uzaklaşmasıyla birlikte, 1995 yılında daha da öne çıkarıldı.

Türkiye'de yaklaşık 50 yerde yerel demokrasi platformları oluştu. Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, bu yerel yapılanmalarla örgütsel bir bağ içine girmemeye büyük özen gösterdi. Yerel demokrasi platformları son derece geniş bir inisiyatif kullanarak çok farklı yapılanmalar oluşturdular ve etkinlikler gerçekleştirdiler. Örneğin, Mersin'deki demokrasi platformu ilişkilerini düzenleyen bir tüzük hazırladı; 19 Nisan 1994 günü de Mersin'de

bir miting düzenledi. İskenderun'daki yerel demokrasi platformunda çok farklı örgütlenmeler yer alıyordu (Galiba, Trafik Kazalarıyla Mücadele Derneği de bu yapının içindeydi). Gelibolu Demokrasi Platformu, Harb-İş, Eğitim-Sen ve Halkevi'nden oluşuyordu. Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun sönümlemesi sonrasında birçok yörede demokrasi platformları çalışmalarını sürdürdü. Birçok bölgede farklı anlayıştaki örgütlenmelerin ortak amaçlar etrafında işbirliği yapma geleneğinin yaratılmasında bu sürecin büyük katkısı oldu.

Demokrasi Platformu, 1995 yılı sonlarına doğru sönümlendi. 1993 yılındaki alışkanlıklar ve gelenekler, Türkiye Kamu-Sen'in bu yapılanma içinde yer almasına uygun değildi. Ancak, 1995 yılında yerleştirilen anlayış, daha sonraki yıllardaki işbirliklerinin ve özellikle de 1999 yılındaki Emek Platformu'nun temellerini oluşturdu. 27 Ocak 1999 günü TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KESK, Türkiye KAMU-SEN ve MEMUR-SEN'in birlikte davranma kararı ve 14 Temmuz günü bu 6 örgüte ek olarak üç emekli derneği ve altı meslek örgütünün birlikteliğiyle oluşan Emek Platformu, 1993-1995 yıllarındaki Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nun deneyimleri üzerine inşa edildi.

KAYNAKLAR

DİSK (1994), **9. Genel Kurul Çalışma Raporu (4-7 Ağustos 1994)**, İstanbul.

DİSK (1996), **Olağanüstü Genel Kurul (26-27-28 Ocak 1996) Çalışma Raporu**, İstanbul.

HAK-İŞ (1995), **8. Olağan Genel Kurul Çalışma Raporu (30 Kasım - 1,2,3 Aralık 1995)**, Ankara.

Koç, Y., "Demokrasi Platformu'nun Kuruluşu," **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**, Cilt XXI, Sayı 202, Ağustos-Eylül 1997, s. 47-53).

TMMOB (1996), **XXXIII. Dönem Çalışma Raporu (1994-1996)**, Ankara.

YOL-İŞ (1995), **5. Olağan Genel Kurul Çalışma Raporu, Türkiye Sendikacılık Hareketi (1992-1995)**, Ankara.